

Pædagogisk læreplan for

Børnehuset Abel og Viktoria

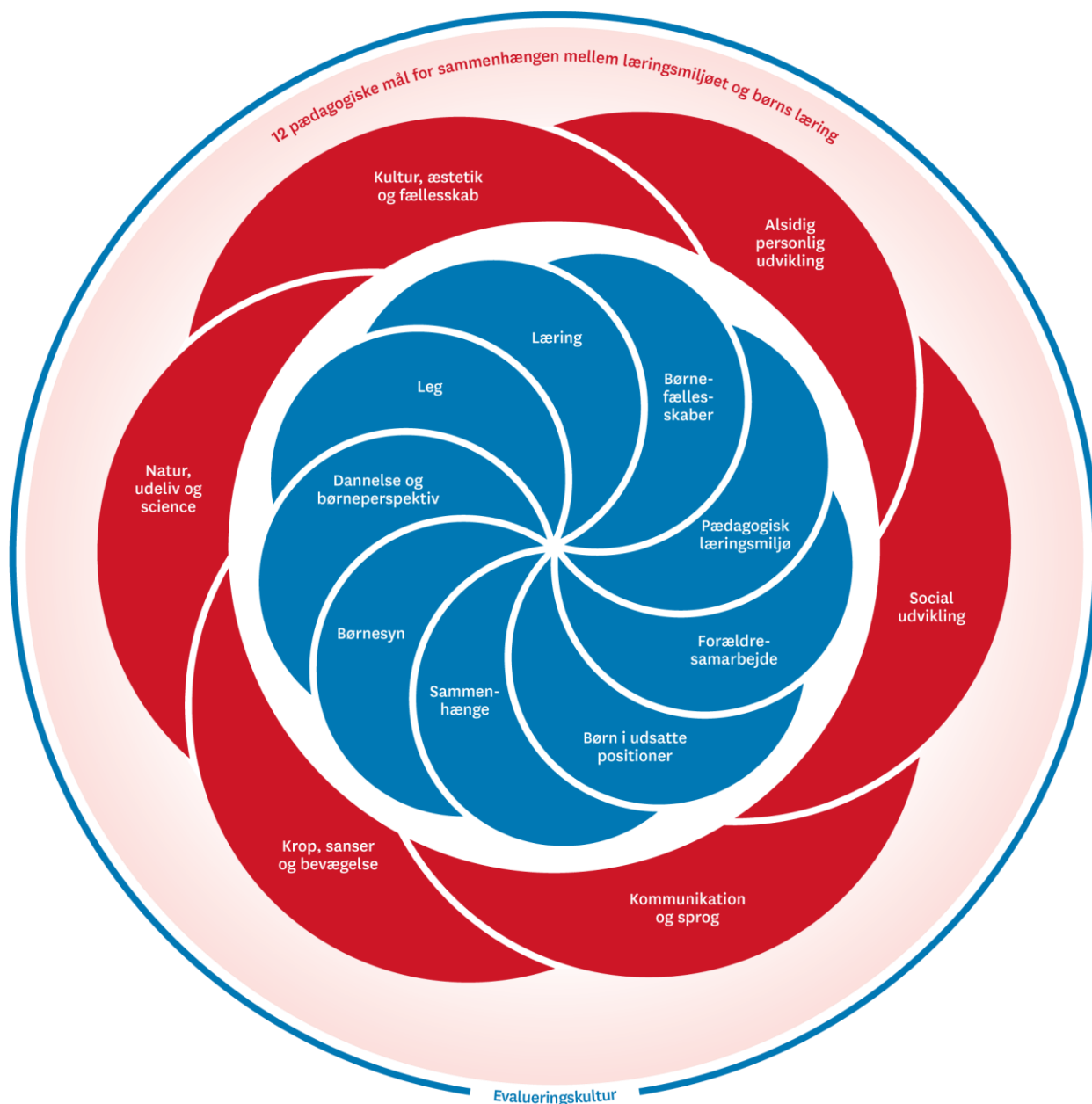
2024

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

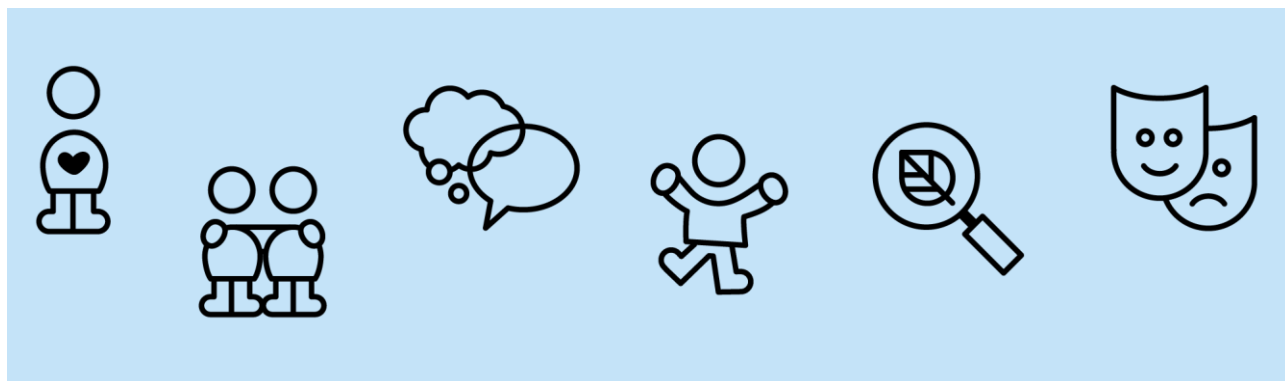

Børnehuset Abel og Viktoria ligger i hjertet af Vesterbro. Vores vuggestueafdeling ligger i Abel Cathrines gade og vores børnehaveafdeling ligger i Viktoriagade blot få minutters gang fra hinanden.

Begge matrikler har store lyse lokaler til hver enkelt gruppe samt et værksted og en tumlesal i vuggestuen, to mindre fællesrum samt en spisecafé i børnehaven. Udover legeplads i grundplan på begge matrikler har vi i børnehaven en skøn tagterrasse med pædagogiske læringsmiljøer som drivhus, små huse samt konstruktionslegezone.

I vuggestuen er vi normeret til 60 børn fordelt på fem grupper med 12 børn og tre pædagogiske personaler i hver gruppe. Børnehaven er normeret til 70 børn, med ca. 18 børn og tre pædagogiske personaler i hver gruppe. Børnehaven åbnede i 2022 og vi i skrivende stund 42 børn og 7 pædagogiske personaler. Vi forventer at være fuldt hus i løbet af 2025.

Børnehaven har derudover en bæredygtig profil. Vi mener at vi skal være de gode rollemodeller for den bæredygtige omstilling. Dette afspejler sig blandt andet gennem vores pescetarmenu der serveres for børnene, børneinddraget affaldssortering, brug af genbrugsmaterialer til indretning samt i kreative processer mm. Vi benytter os ofte af nogle af de mange bæredygtige aktiviteter som fx Københavns kommunes bæredygtig afdeling tilbyder. Vi har etableret et by-have på vores tagterrasse hvor vi har fokus på planter som insekterne er glade for samt planter som giver afgrøder som bruges til pædagogiske aktiviteter sammen med børnene.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn: Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv: Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg: Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring: Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber: Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø: Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde: Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner: Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen: Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Børnesyn

Omsorg, tryghed og udvikling

Læreplantemaer: Alsidig personlig udvikling, social udvikling & kommunikation og sprog

I Børnehuset Abel og Viktoria ser vi alle børn som værdifulde og vigtige for fællesskabet. Dette kommer til udtryk i praksis ved at det enkelte barn møder omsorgsfulde, nærværende og autentiske voksne i hverdagen. Det er vores fornemmeste opgave i mødet med barnet, at vi er i børnehøjde og formår at læse barnets intentioner omend det er at trøste, spejle eller vejlede barnet. Vi har stor respekt for barnets udvikling og justerer læringsmiljøer som tager udgangspunkt i barnets mulighed for at gå forrest i deres erfaringsdannelse og udforskning af verden. Dette ses bla. i praksis, hvor vi følger barnets spor. Vi har en særlig opmærksomhed på følelsesregulering, da børns følelser skal tages alvorligt. Vi giver derfor barnet lov til at mærke alle følelser, så det på den måde bliver bekendt med at følelser ikke er farlige, men at de sammen med en voksen kan få støtte og hjælp til, ikke mindst at blive klogere på den følelse, men også til at regulere den fremadrettet.

Børnefællesskaber og leg

Læreplanstemaer: Social udvikling, kultur, æstetik og fællesskab

For de fleste børns vedkommende, er det igennem daginstitutionen, at de oplever det store børnefællesskab for første gang. Børnene bliver inddraget i demokratiske processer i Børnehuset Abel og Viktoria. Vi mener at børnene allerede i en tidlig alder både kan og skal mærke at deres bidrag til gruppen har værdi, og at deres mening har betydning. Vi har derfor til opgave at fremme, at det enkelte barns talenter bidrager til fællesskabet. Dette gør vi blandt andet ved at sikre at have det enkelte barns autonomi med i vores

overvejelser.

Vi er særlig optaget af, at alle børn skal føle sig som en del af fællesskabet. I Børnehuset Abel og Viktoria organiserer vi derfor forskellige fællesskaber på baggrund af didaktiske overvejelser. Børnene møder derfor makrofællesskaber, hvor de udvikler evnen til at kunne rumme alle og øver sig i at udsætte egne behov til fordel for fællesskabet.

I de organiserede mikrofællesskaber giver vi børnene mulighed for at skabe stærke relationer til andre børn og voksne. For det nyopstartede barn er relationen mellem barnet og en voksen det første tegn på fællesskab og leg. I børnehaven kommer det f.eks. til udtryk i en voksenstyret leg, hvor den voksne sætter ord på de andre børns leg og handlinger. Vi understøtter barnets positive positionering i børnegruppen og bruger legen til at udvide børnenes forståelsesramme. Legen er et vigtigt fundament for barnets trivsel, dannelse, læring og udvikling, og er derfor en gennemgående del af dagligdagen i Børnehuset Abel og Viktoria. Legen ses som et fælles tredje, hvor barnet får mulighed for at forstå sig selv og omverden. Vi organiserer os derfor i tydelig rollefordeling, i rollerne fordyber, flyver og omsorgsgiver. På den måde sikrer vi, at det pædagogiske personale kan skabe rammerne for, at børnene kan forblive fordybet i en pædagogisk aktivitet, at alle børn indgår i et fællesskab og at de mindre relationelle opgaver løses ud fra et børneperspektiv.

Pædagogiske læringsmiljøer, sprog og kommunikation

Læreplanstemaer: Kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse, natur, udeliv og science

Børns sprog og udtryk er en vigtig faktor for at skabe gensidige relationer, der understøtter og udvikler deres kommunikative og sanselige sprog og forståen. Vi arbejder med udgangspunkt i klyngens sprogstrategier ved blandt andet, at der sættes ord på det vi oplever, ser og gør sammen samt oversætter andre børns følelser, intentioner og adfærd.

I Børnehuset Abel og Viktoria tages der afsæt i sprogtrappen, hvor der fokuseres på sammenhæng mellem børnenes udvikling af færdigheder, og hvordan de anvendes i samspil med omgivelserne.

De fysiske omgivelser er indrettet, så det er tydeligt for børnene at aflæse, hvilke legezoner der indbyder til højt og lavt aktivitetsniveau, samt tematiserede afgrænsede zoner med tilhørende lettilgængeligt legetøj. Dette er gældende for både vores inde- og udendørs omgivelser. Vi prioriterer udeliv som en vigtig del af hverdagen. Vi bruger både vores legeplads, som giver børnene mulighed for at afprøve deres fysiske grænser, men også vores køkken/sansehave, der som læringsmiljø, er med til at stimulere børnenes sanser. Udelivet tilbyder derfor rig mulighed for, at vi sammen kan være nysgerrige på, hvordan vi igennem kroppen kan udfolde og udtrykke os selv.

Vi er opmærksomme på, hvornår der er brug for understøttelse i legen, og hvornår den børneinitierede leg skal have lov til at udfolde sig. Derfor er alle fysiske rammer i Børnehuset Abel & Viktoria tænkt som fysiske læringsmiljøer, der over hele dagen, i forbindelse med leg (vokseninitierede aktiviteter og rutinesituationer) giver børn mulighed for at trives og lære. Rutiner og gentagelser er derfor essentielle for at skabe genkendelighed, forudsigelighed og tryghed for børnene. For os er pædagogisk kvalitet, når der tages tid til inddragelse af børn i de daglige gøremål, dette styrker udviklingen af deres selvhjulpethed og selvstændighed, samt giver barnet en oplevelse af at kunne mestre små hverdagsopgaver som bidrager til fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

I børnehuset Abel og Viktoria er vi særlig optaget af vores struktur, organisering samt rollefordeling og hvordan dette tager udgangspunkt i børneperspektivet. Vi har over en periode arbejdet med netop dette, hvor vi har inddraget data for fx børnetal, personaleskema, omkringliggende opgaver samt ansvar ind i opgaverne.

Igennem planlægning, målsætning, refleksion, evaluering og dialog arbejder vi kontinuerligt med at skabe og udvikle læringsmiljøer hele dagen. Det pædagogiske personale er med til, igennem vores børnesyn og børneperspektiv, at sætte rammerne for læringsmiljøet, hvor børnene selv skaber legen. På den måde har alle aktiviteter i Børnehuset Abel og Viktoria, både børneinitieret og voksenstyret, elementer af læring. For børnene handler det om at opbygge en konkret færdighed (eks. selvhjulpenhed) eller barnets egen erfaringsdannelse som f.eks. kan være nysgerrighed på sig selv, omgivelserne eller fællesskabet. Hele dagen i Børnehuset Abel og Viktoria er en række af læringsmiljøer, det gør sig gældende i planlagte aktiviteter, i rutinesituationer som f.eks. måltidet, på legepladsen og i børnenes selvvalgte leg.

Vi arbejder systematisk med temaer som gerne strækker sig over to måneder ad gangen som tager udgangspunkt i børnenes interesser, årstider samt børnehavens bæredygtige profil. Der udarbejdes en formålsbeskrivelse til hvert tema. Derudover laver vi workshops på tværs af børnegrupperne og hver gruppe vælger fokus ord som er relateret til temaet. Vi gør os umage med at skabe sammenhæng mellem temaet og de øvrige aktiviteter vi har i løbet af dagen så vi sikre os at barnet kan relatere til, omsætte og at det er en udvidelse af barnets oplevelse af verden.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Det gode forældresamarbejde beror på tillid, tryghed og transparenthed. Forældresamarbejdet kan have stor betydning for barnets trivsel. Vi prioriterer en god forældrekontakt, da deres tryghed afspejler sig i barnets hverdag i daginstitutionen. Vi bestræber os derfor på at have daglig kommunikation med forældrene. Dette kan være alt fra en uformel samtale ved aflevering og afhentning, til kommunikation på Aula, såsom

dagbog, månedsbreve og fotodokumentation.

Vi har også systematisk planlagte forældresamtaler, som har til formål at skabe større sammenhæng mellem hjemmet og institutionen samt understøtte barnets udvikling. Den formelle forældresamtale giver derfor både forældrene en større indsigt i deres barns trivsel i daginstitutionen, samt os et indblik i trivlsen i hjemmet.

Vi har et godt samarbejde med institutionens forældreråd med 4 møder årligt samt forældrebestyrelsesmøder ligeledes 4-5 gange om året. Her behandler vi relevante emner så som pædagogiske indsats på baggrund af fx tilsyn, måltidspolitikker, madordning og meget andet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Ikke alle børn har de samme forudsætninger, og vi har derfor fokus på hvordan alle børn, også dem i udsatte positioner kan bidrage og føle sig som en del af fællesskabet. Alle børn kan komme i udsatte positioner. Nogle kortvarigt, andre i længere perioder. I Børnehuset Abel og Viktoria ses forskelligheder som en ressource, som bidrager til fællesskabet. Vores tilgang til børn i udsatte positioner er derfor, at det ikke er barnet der skal tilpasses i forhold til fællesskabet, men derimod konteksten der skal justeres, så barnet kan føle sig inkluderet. Vi skaber rammerne for at det enkelte barn kan bidrage og føle sig inkluderet i fællesskabet, ud fra barnet egne forudsætninger fx ved at give dem en særlig rolle eller opgave i forbindelse med pædagogiske aktiviteter.

Ved hjælp af vores pædagogiske redskaber såsom TOPI, Sprogtrappen, tydelig rollefordeling samt struktureret planlægning af hverdagen sikrer vi os at alle børn får den understøttelse, de har behov for, og at alle børn indgår i betydningsfulde fællesskaber.

Vi har også mulighed for at få sparring om, hvordan vi kan understøtte et barn i en udsat position gennem den tværfaglige support. Den tværfaglige support består bla af psykologer, tale/høre konsulenter, støttepædagoger og sundhedsplejersker som kan komme med vejledning og nye perspektiver til, hvordan vi bedst kan understøtte barnets udvikling.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

I Børnehuset Abel & Viktoria er der et fokus på overgangen fra børnehave til børnehaveklasse. Dette gør vi ved at samle alle kommende skolestarter på tværs af børnehavegrupperne 1-2 gange om ugen, inden for det kommende år, med fast tilknytning til en voksen.

Gruppens formål er at styrke børnenes skoleparathed, ved blandt andet at styrke deres selvhjulpethed, udføre kollektive beskeder og kunne afkode og indgå i sociale relationer. Vi vægter også højt at børnene i gruppen igennem deres børnehaveperiode har fået et gåpåmod og nysgerrighed til at lære ny viden.

For at sikre at førskolebørnene får en sammenhæng mellem daginstitutionen og skolen, er Børnehuset Abel og Viktoria en del af Stærkt samarbejde med Gasværksvejens skole. Dette skaber blandt andet bro mellem skolen & os. Vi er blandt andet på besøg på skolen, hvor børnene får lov til at snuse til hvordan det er at gå i børnehaveklasse.

I efteråret før skolestart, udarbejdes der desuden et overgangsskema, som bliver sendt til den skole, barnet skal starte på. Dette er på baggrund af at videregive informationer om det enkelte barn, som kan have betydning for deres skolestart. Der afholdes de relevante forældresamtaler i forbindelse med overgangen til skole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Vi arbejder ud fra et årshjul af valgte temaer fx ”fra jord til bord” eller ”dyr i Danmark”. Temaerne er valgt på baggrund af børnenes interesser, årstid eller andre relevante faktorer. Ud fra disse temaer bruger vi vores lokalområde til fx at indsamle naturmaterialer til kreative processer, bøger fra biblioteket, områder i nærheden som kan udfordre den motoriske erfaringsdannelse samt skabe sammenhæng mellem barnet og det øvrige samfund.

At tage på tur skal altid have et formål, med udgangspunkt i et børneperspektiv. Nogle gange kan formålet være at det har regnet i tre uger og nu er solen endelig fremme og dette skal nydes. Men ofte er turen en god ramme for at styrke fællesskabet fx hvis vi ser et gryende venskab mellem to børn kan turen være et godt fælles tredje som man fx kan tale videre om når man sidder sammen ved frokostbordet. Lige så vel som den kan understøtte allerede igangværende læreprocesser fx i forhold til vores temaer.

Vi bruger flittigt vores lokale bibliotek til at finde bøger som optager børnene eller som har en direkte sammenhæng med det tema som vi arbejder med. Derudover benytter vi os af bibliotekets aktivitetstilbud til børn.

Vi bruger byens museer og teatre når det giver mening og har sammenhæng med de temaer vi arbejder med. Vi har blandt andet været inde og se Mariehønen Evigglad som sætter fokus på krible krable dyr da vi arbejdede med netop dette tema.

I børnehuset Abel og Viktoria har vi et stærkt samarbejde med Københavns kommunes bæredygtig afdeling blandt andet til at etablere vores By-haven, sanse have eller gennem andre workshops med fokus på biodiversitet og kendskab til samspillet mellem os og naturen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

I Børnehuset Abel og Viktoria er vi optaget af gode rammer for fordybelse og uforstyrret leg inde som ude. Derfor gør vi os umage med at skabe rum i rummene, samt tilbyde en variation af legemiljøer. Vi inddrager børnegruppen for på den måde at tilgodese alle børns behov og sikre at alle børn synes at det er indbydende og spændende.

Vi har tidligere haft et tæt samarbejde med en sprogvejleder for at få nye perspektiver på hvordan vi skaber læringsmiljøer som både er æstetiske og sprogligt stimulerende. Vi justerer med jævne mellemrum de fysiske læringsmiljøer da vi ved at de skal afspejle børnegruppen behov

Vi ser os selv som værter og de gode rollemodeller for det gode psykiske børnemiljø. På den måde er vi meget opmærksomme på hvad vi bidrager med ind i fællesskabet, både i hvordan vi taler til og med hinanden men også hvilken energi vi kommer med.

Vi tager gerne værktøjer som ”fri for mobberi” i brug hvis en eller flere børn vil profitere af det.

I børnehuset Abel og Viktoria arbejder vi ud fra en pædagogisk overvejelse når vi sammensætter børnegrupper fx til aktiviteter eller måltider. Dette ud fra at skabe så harmoniske og dynamiske grupper hvor barnets ressourcer kommer i spil.

Vi arbejder også på tværs af grupperne blandt andet for at sikre en tryk tilknytning til flere pædagogiske medarbejdere og for at skabe flere positive fællesskaber i den store børnegruppe.

Evalueringskultur

I Børnehuset Abel og Viktoria arbejder vi systematisk med evaluering på flere områder.

Vi evaluerer vores strukturelle kvalitet i hverdagen fx igennem en evaluering af normering, personalestabilitet og organisering. Vi har blandt andet løbende fokus på strukturredekskaberne som skærper vores blik for, hvordan vi organiserer vores hverdag omkring børnene.

Vi evaluerer også på børnenes trivsel to gange årligt med vurderingsredskabet TOPI (Tidlig Opsporing og Indsats). Ligeledes vurderer vi børnenes sproglige udvikling ved at indplacere dem i Sprogtrappen for at få et indblik i, hvordan barnets sproglige udvikling og om der er behov for en særlig indsats.

Vi arbejder med KIDS som et aktivt værktøj til at evaluere vores praksis. Her får vi blik for vores udviklingspunkter samt det vi skal gøre mere af. Det er vores ambition at alle pædagogiske medarbejdere har kendskab til hvad man gennem KIDS vurderer som god kvalitet samt at de relevante pædagogiske medarbejdere kan foretage en KIDS undersøgelse.

Derudover evaluerer vi løbende vores samspil med børnene. Både de vokseninitierede aktiviteter og de børneinitierede aktiviteter. Dette gør vi blandt andet gennem vores pædagogiske udvalg, årshjulsgruppen samt evaluering af gruppernes månedsbreve.

Pædagogisk udvalg har til opgave at udvikle vores pædagogiske praksis med afsæt i fx tilsyn, KIDS, interne evalueringer af udviklingsprocesser.

Årshjulsgruppen har til opgave at lave formålsbeskrivelser på vores 6 årlige temaer. Det er grupperne selv der fx gennem månedsbreve, gruppemøder laver evalueringer af netop afholdte temaer. Denne data som evalueringer på tværs af huset indsamles og bruge i årshjulsgruppen til at kvalificerer de kommende temaer.